

Subscription:
One Year.....\$1.00
6 Months.....75¢
Naročnina:
Za celo leto..\$1.00
Za pol leta.. 75¢

Slovenski Gladiator

Dopisi se naj pošiljajo uredništvu, naročnine in informacije pa upravništvu.

PUBLISHED MONTHLY — MESEČNIK

Office of Publication — Upravništvo: 418 Reed Street, Milwaukee, Wis.
Editorial Office — Uredništvo: 820 New Jersey Street, Sheboygan, Wis.

Manager — Upravnik: Frank X. Veranich
Publisher and Editor — Urednik in lastnik: Rev. James Cherne

No. — Št. 2.

Milwaukee, Wis., August — avgust 1927

VOL. — LETO I.

DOBRO IME JOLIETSKE NASELBINE

Ta naselbina je bila izmed vseh slovenskih naselbin najbolj spoštovana v verskem in jednotinem poslovanju. Zato vsa čast pignonjem te naselbine! Sedaj se sliši večkrat pritožbe, da se dobro ime te naselbine neopravičeno blati. Glavni tajnik je igral vedno dvojno vlogo. Zastrupil je na konvencijah mnenje delegatov in ščuval proti Nemaniču in drugim Jolietčanom. On je dobro znal, da se bo samo na ta način obdržal na površju Jednote, kakor hitro se iznebi starega Anton Nemaniča. Vedel je, da ga Jolietčani preveč poznajo, zato se je poslužil te taktike dolgo let predno smo prišli temu na sled. Bilo je veliko kričanja na konvencijah od njega naščuvanih delegatov radi Jednotinega doma. Br. Nemanič pri tem ni prav nič poveril ali kršil pravil K. S. K. J. Sedaj, ko je Zalar za Jednoto izgubil \$15,000 in nepravilno in slabo investiriral \$20,000, kateri bodo tudi lepega dne šli fuč, je pa vse O. K.

“Gladiator” si šteje v dolžnost, da javno izreče pripoznanje poštenjaku Anton Nemaniču, kajti dokler je bil on predsednik K. S. K. J. je imela Jolietška naselbina najboljši ugled. Br. Pekolj, iz Willarda, Wis. se še dobro spominja, kakor tudi drugi delegati iz So. Chicaške konvencije A. Nemaniča, kateri je svaril konvencijo pred kukavicami, katere bodo pozobale dobro seme Jednote. In danes smo prišli do tega. Le škoda, da je mož že v letih in da morda ne bo dočakal prevrata za boljše gospodarstvo pri Jednoti.

TRNJ E.

Ata Žužamaža, urednik Prosvete so zamijavkali, ko so zagledali Slov. Gladiatorja, ki se bori proti samodržcem, kajti spomnili so se na imena Kerže, Verderbar, Terbovec, Turk, Dr. Grahek itd.!

S. N. P. J. se zdržuje iz žuljev slovenskih delavcev, ravno tako seveda tudi njena tiskarna. Kruh v tiskarni pa jedo Čehi mesto Slovencev.

Vsakdo ve, da Čeh, ki ni zmožen slovenščine, ne more postaviti toliko čtiva kot Slovenec, ki jezik pozna. Ta razlika gre seveda na račun slovenskih delavcev, članov.

Slovenska republika je v Čik-agu, na tronu pa sede oblastno nj. veličanstvo Ata Žužamaža, smo dobili odgovor na uganko.

S. N. P. J. ima v izkazu obveznic tudi West Matanzas Drain and Water, Ill. za \$10.000. —, katere je kupila za \$9900. —. Ali so to enake obveznice, kot jih ima K. S. K. J., namreč West Matanzas Drainage and Levee District, Fulton County, Ill? Ako so to enake obveznice, potem bo tudi S. N. P. J. izgubila \$9900. —!

Ako so to ene in iste obveznice, nastane še eno drugo vprašanje. Kako to, da je S. N. P. J. kupila enake obveznice za EN odstotek cenejše kot K. S. K. J.?

PROGRAM ZA PRIHODNJO ŠTEV.

1. — Največja slovenska Trust Co. se nahaja v centrali in se imenuje Tomaž in dva Jožeta Co.
2. — Kako so slovenski Trusti organizirani in kdo bo presek al Gordijski voz el? Kdo drugi? “Slovenski Gladiator.”
3. — Ali res Černe ve 95% več o bondih, ko vsi glavni uradniki vseh podpornih Jednot?
4. — Komišen zadnjih šest mesecev:
Černe pokradel nad \$30.000 letno koritarjem slov. Jednot.
S. N. P. J. znaša.....\$6,300.
K. S. K. J. znaša.....\$3,500.
5. — Dva diktatorja Jožeta.
6. — Ata Žužamaža — Prorok.
Številka bo posvečena Slovenski Narodni Podpor ni Jednoti.

KROPARSKA

Kropa je en zavber mest,
Not se pride glih po cest,
Holadrija, holadro,
Holadrija, drom.

Na vojsko se prpravljajo
In preklje gor postavljajo
Holadrija holadro.
Holadrija drom.

Sablje se že bliskajo,
In Kroparji pritiskajo,
Holadrija holadro.
Holadrija drom.

Kdaj bo že te vojšče konc,
Fržova je še povhen lonc,
Holadrija holadro.
Holadrija drom.

Jože, to je en velik mož,
Hvaše ima iz mišjih kož
Holadrija holadro.
Holadrija drom.

Pepe ima krivo — — — —
Ki ni nikol goljfije sit
Holadrija holadro.
Holadrija drom.

Zato pa le ven zdaj z vsim
Da ne bo vsej eden ot pogin
Holadrija holadro.
Holadrija drom.

URADNA POROČILA

Cleveland, Ohio, August 6th, 1927.

REV. FATHER CHERNE,
820 New Jersey, Avenue
Sheboygan, Wisconsin.

URADNO PISMO:

Ker sem bil opozorjen na novi časopis "Slovenski Gladiator", katerega ste vi urednik, sem bil v smislu pravil K. S. K. J. Jednote takoj prisiljen pod točko 3 stran 39 Jednotinih pravil narediti potrebne korake, ter zadevo izročiti predsedniku porotnega odbora K. S. K. J. v preiskavo.

To sem Vam sporočil, da za slučaj, da boste pozvani na zagovor, veste, da so bila kršena pravila K. S. K. J.

Berite tudi stran 109 Jednotinih pravil in boste tako spoznali, zakaj da se gre.

Ostajam s spoštovanjem Vam udani sobrat
A. Grdina, gl. predsednik.

Mr. A. Grdina, Cleveland, Ohio.

Držite se pravil K. S. K. J. Pri komišnu sem dobil zadnjih šest mesecev \$3500.00 za K. S. K. J. Zakaj ne pozovete tistih pred porotni odbor, ki so letno dobili po \$10.000 komišna in po \$15,000 in \$20,000?

Vas pozdravlja

J. Cherne.

P. S. pošljite \$50.00 za podporo "Slov. Gladiatorja."

Forest City, Pa. 8. avgusta 1927.

Anton Grdina, glavni predsednik

vs.

Rev. James Cherne.

Rev. James Cherne, Sheboygan, Wis.

SPOŠTOVANI GOSP. CHERNE:

Danes sem prejel "Zatožbo" zoper Vas, v kateri glavni predsednik brat Grdina zahteva preiskavo glede gotovih člankov v novem listu "Slovenski Gladiator", katerega urednik ste Vi in Frank X. Veranich, upravitej in kot taki odgovoren za vsebino.

Prosim Vas, da mi takoj poročate glede Vašega nastopa in s tem kršenja pravil K. S. K. J. Jednote na strani 39, točka 3.

Za takojšen odgovor se Vam vnaprej zahvaljujem,
Vaš vedno udani,

Jno Dečman, predsednik porot. odbora K. S. K. J.

Mr. John Dečman, Forest City, Pa.

DRAGI MI:

V Vašem cenjenem pismu me opozarjate na pravila K. S. K. J. stran 39, točka 3. Vse to so pravila K. S. K. J. za glavnega predsednika in ne za mene. Torej pišite njemu in ga opomnite, da naj se drži omenjenih pravil stran 39, točka 3.

Čuvajte ugled porotnega odbora, da ne zaide v iste neprilike, kakor gotovi glavni uradniki. Ako Vam je za boljše gospodarstvo pri K. S. K. J., pošljite \$25.00 za podporo "Slovenskega Gladiatorja." Ta Vam bode dal več pojasnila o tej zadevi.

Da ste mi zdravi!

Vaš

J. Cherne.

Komentar: Ne samo gotovi glavni uradniki, temveč

celo predsednik porotnega odbora je v pravi zmedi. Vprašam ga, kako naj se počutim krivega na podlagi pravil K. S. K. J. stran 39, točka 3. Žalostno, ako predsednik porotnega odbora ne zna pravil K. S. K. J. Povejte članstvu v "Glasilu," ali ste nezmožni za svoj urad, ali odločuje žlahta, ali ste pa prava metla diktatorja. Članstvo je prav radovedno, da spozna enkrat kvaliteto vseh glavnih uradnikov in njih neznačajno politiko.

Eveleth, Minn. 8. avg. 1927.

Rev. J. Cherne, Sheboygan, Wis.

V Vašem listu "Slovenski Gladiator" čitam precej obširno o nekem velikem možu (seveda po postavi) iz dežele Minnesota, ker sem jaz precej vsok, bi rad vedel, ako mislite s tem na mojo osebo, dasi li se ne počutim krivega (not guilty).

Torej Vas pozivljam, da mi sporočite pravilno ime dotičnega človeka z obratno pošto, kar v najkrajšem času mogoče.

Ako mi sporočite ime dotičnika in ako sem tista oseba spodaj podpisani, potem sem voljan na vsa vprašanja stavljena v Vašem listu točno in brez ovinkov odgovoriti.

Pričakujoč povoljnega odgovora, ostajem z bratskim pozdravom

Martin Shukle, predsed. nadzornega odbora K. S. K. J.

Dragi mi Mr. Martin Shukle, preds. nadzornega odbora K. S. K. J.

Vaše cenjeno pismo prejel! Zanimate se za velikega moža iz Minn. To je za me brez pomena. V drugi številki boste brali, kako žalostno staličše je zavzemal Mr. M. Shukle na januarski seji o propadlih bondih \$20,000 od Daniell Boon Corp. Bodite dosledni in Gladiator Vas bo v pravi luči predstavil članstvu K. S. K. J.

V zagovor se poslužite Glasila in ako niste korajžni ali zmožni se obrnite na Jakob Šega v Jolietu in on Vas bo rešil.

Ako Vam je za pošteno gospodarstvo pri K. S. K. J. pošljite \$25.00 v podporo Slov. Gladiatorja.

Srčen pozdrav,

J. Cherne.

UREDNIKU "GLASILU."

Na polletni seji so Mr. Ivan Zupana, urednika "Glasila," glavni uradniki pokarali, da od sedaj bo cenzura še ostrejša, hujša, kakor je kedaj bila pod ruskim carjem ali boljševiki. Vse zato, ker je po dolgem času napisal par dobrih člankov o Jednotinem domu in ker v ponočnih urah ni imel ustopa v Jednotin dom v Jolietu, ko sta 2 Jožeta med lizala. "Gladiator" ga je zadnjič malo okrtal radi njegove plače. Ako se vzame v poštev, da je on pravi jetnik diktatorja in da so vse njegove zmožnosti kot človeka in urednika uničene, si nikdo ne želi njegove službe.

Imenitno je, da glavni predsednik piše v "Glasilu," da se ne sme nobenega člana napadati v "Glasilu." Temu sledi članek od glavnega tajnika, ki napada katoliškega duhovnika kot nemoža — Glasilo naj ostane še za naprej za pokritje grehov glavnih uradnikov!

Ljudje pravijo, da bi na St. Clair v ameriški beli Ljubljani lahko že katedralo imeli; tako pa imajo cerkvice, ki jo sploh ni mogoče najti s povečalnim steklom...

MORALA

Trije slovenski uredniki so namenoma lagali. Kaj mislite o poštenosti takih uradnikov, ki nalašč lažejo. Dokaži slede:

UREDNIK PROLETARCA SE JE ZLAGAL.

Proletarec z dne 4. avgusta piše:
NOV SLOVENSKI LIST.

V tem letu je prenehal "Glas Svobode," julija pa je izšla v Milwaukeeju prva številka lista "Slovenski Gladiator." Izhajal ne bo dolgo. Urednik je Rev. James Černe, upravnik pa F. X. Veranič, ki sta lastnika lista. Pravita, da ga bosta s časoma spremenila v delniško podjetje, naloga rojakov pa bo, da delnice pokupijo itd.

Urednik Proletarca vedoma debelo laže, ko piše, da sta lastnika lista Rev. J. Černe in F. X. Veranič, ko je vendar videl na naslovni strani črno na belem: **Urednik in lastnik: REV. JAMES ČERNE.**

V ostalem pa ni vredno odgovarjati na "dolgoušesna" zavijanja, kajti kdor je čital prvo številko Gladiatorja, ta ima bolj pošteno sodbo o njem kot "slavni" urednik Proletarca. Več še pride drugič.

UREDNIK PROSVETE SE JE ZLAGAL.

Ata Žužamaža, urednik Prosvete, je napisal o Slovenskem Gladiatorju dne 1. avg. sledeče:

BOJ V KLERIKALNI JEDNOTI.

Kravjepastirski Črne je začel izdajati svoj list, v katerem napada gl. odbornike K. S. K. J.

V Kranjsko-slovenski katoliški jednoti je završalo. Frakcijski konflikt je v polnem razmahu. Sicer se klestijo že nekaj mesecev zaradi jednotinega doma v Jolietu, o katerem zdaj glasuje članstvo katoliške jednote — da li bo namreč dom v Jolietu prodan ali dozidan, prezidan ali prizidan! — toda pravi "fajt" je šele zdaj pričel.

Znani sheboyganski fajmošter Jim Černe, mojster kravjih potic in "šuspurfla," je te dni izdal prvo številko svojega lista z imenom "Slovenski Gladiator," o katerem pravi, da bo mesečnik. Lastnik in urednik lista male oblike na štirih straneh je Černe, upravnik je pa Frank X. Veranič itd.

Ata Žužamaža se laže namenoma, ko piše, da je izšel list na 4 straneh. Vsak slepec zamore celo otipati, da je bilo 8 strani.

Na drugo se ne izplača za enkrat odgovarjati, kajti vsak čitatelj sam vidi divji izbruh nizkotnih instinktov, ki so skriti v kleparskih možganah Žužamaže, ki je zbesnel zato, ker ve, da se tudi njemu ne bo prizanašalo in da tudi njegovo korito zamore priti v nevarnost.

Več prihodnjič.

UREDNIK ENAKOPRAVNOSTI LAŽE

O Slovenskem Gladiatorju piše sledeče:

NOV slovenski list je začel izhajati pred kratkim. Imenuje se "Slovenski Gladiator," ter bo izhajal enkrat na mesec. Njegov urednik je sheboyganski fajmošter Černe, upravnik pa nekdanji lastnik "Delavske Slovenije" Veranič.

"Gladiator" napoveduje boj v prvi vrsti sedanjemu vodstvu Kranjsko Slovenske Katoliške Jednote, s katerim je prišel Černe v navskrižje radi "komišna." Potem pa pridejo baje na vrsto tudi druge slovenske podporne

organizacije.

Vse kaže, da stoji klerikalna jednota pred hudimi notranjimi boji. Vprašanje "komišna" je sicer nedvomno aktualno, ampak bistveno je zadeva popolnoma osebnega značaja, to se pravi, tisti, ki so "zunaj" bi radi "notri."

Najbolj značilno pri celi stvari pa je dejstvo, da je Černe, ki je prvotno napovedoval boj naprednim podpornim organizacijam, tako daleč zavozil, da je povzročil razkol v vrstah lastnih pristašev.

Ton "Gladiatorja" je jako nizek in prav nič ne kaže, da je njegov urednik "maziljen" gospod. Slovensko časnikarstvo v Ameriki ni s tem novim "bojevnikom" prav nič pridobilo.

Prav debelo se je urednik Enakopravnosti nalašč zlagal, ko piše, da je bil "Veranič" nekdanji lastnik "Delavske Slovenije." Vsakdo ve, da je bil Veranič nekdanji lastnik "Slovenije," nikoli pa ni bil lastnik "Delavske Slovenije."

Ta svobodomiselna tetka je še vedno starokopitna t. j. pod kontrolo koritarjev. **O popustu, dobičku ali komišnu pri kupovanju obveznic ničesar ne omenja.** Zato piše, da tisti, ki so zunaj, bi radi notri. Stari grešniki pri komišnu ne izdajo novih, ker menda nimajo čistih rok. Enakopravnost piše, da slovensko časnikarstvo v Ameriki s tem novim bojevnikom prav nič ni pridobilo. To je resnica, ker bo slovensko časnikarstvo podpornih jednot pri tem vse izgubilo, predvsem ugled pri članstvu. Vsi slovenski listi plačani od članstva so samo pod kontrolo koritarjev in v škodo članstvu.

Uradni listi jednot služijo za pokritje grehov gl. uradnikov in Enakopravnost svira isto muziko.

Černe ni zanesel v boj samo katoliške jednote, temveč vse, ker se poteguje za resnico in pravico članstva, In resnica boli!

NALOGO SLOV. GLADIATORJA JE

Naloga Slovenskega Gladiatorja je, da se izboljša finančno vprašanje vseh slovenskih Jednot. Gre se nam za obstoj podpornih organizacij. Pri tem bodo prizadete le one osebe v glavnih uradih, katere niso imele smisla za izboljšanje gospodarskega stališča. Glavni uradniki so imeli na razpolago svoje uradne liste in so bili plačani za vse, kar so storili, od Jednote. Gladiator gre v boj za resnico in pravico in za boljše gospodarstvo brez podpore. Zatorej se obrača na vse glavne uradnike Jednot splošno, da prispevajo najmanj po \$25.00 v podporo "Gladiatorja." Prosimo vsa društva, da naj nam pošljejo najmanj \$5.00 na 50 članov njih društva. Ta pokret v naših organizacijah je največjega pomena in edina rešitev naših Jednot. Priporočamo se zastopnikom tega lista, dobromislečim Slovencem, ki razumejo položaj Jednot, za njih pomoč in sodelovanje. Ako storite v tem vpogledu svojo dolžnost, Vam garantiramo, da se bo finančno vprašanje pri naših Jednotah radikalno izpremenilo.

Ta list se ne bo pošiljal vedno na ogled, temveč samo naročnikom. V vsaki naselbini naj se oglasi prostovoljno vsaj en zastopnik, kateri bo dobil \$0.25 za svoje delo za vsakega naročnika. Za naročnike stane vsaka številka \$0.25. Naročnina naj se pošilja direktno na upravnništvo lista na Mr. F. X. Veranič, 418 Reed St., Milwaukee, Wisconsin.

KAJ POMENI TO?

Neki član je pisal zavarovalninskemu oddelku v Springfield, Ill., sledeče pismo:

Jaz sem član K. S. K. J. s sedežem v Joliet, inkorporirana po postavah države Ill.

Zadnja konvencija v Pittsburghu, Pa. meseca avgusta 1926. je naložila gl. odboru, da se dom Jednote takoj popravi, mesto tega pa je glavni odbor to zanemaril in dal sedaj na splošno glasovanje, da se zida novi dom in proda starega, mesto, da bi dal najprej na splošno glasovanje, če se rezolucija konvencije ovrže, še le potem bi bilo glasovanje veljavno.

Moje mnenje je, da je gl. odbor s tem delal proti pravilom, da bomo člani morali plačevati višji asesment.

Ali imam prav, ali ne?

Odgovor z dne 20. julija je bil sledeči:

DEAR SIR: —

Replying to your letter of July 5th with reference to the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of Joliet, Illinois, we would advise that this Department has recently made an examination of the affairs of the above society, and upon examination of the building occupied by the society, the Department would not consent to the expenditure of the funds of the association for repairs, feeling that the building and the location would not warrant the expenditure of the funds for this purpose.

Tentative approval of the Department has been given to the society for a new building, and final approval will be given the plans upon the affirmative referendum vote of the members for the new building project.

Trusting this will give you the information you desire, we are

Yours very truly

Department of Trade and Commerce

By George Huskinsin, Superintendent of Insurance.

V slovenskem prevodu se pismo glasi:

Odgovarjajoč na Vaše pismo z dne 5. julija z ozirom na K. S. K. J. v Jolietu, Ill., Vam poročam, da je ta oddelek pred kratkim preiskal zadeve zgornje Jednote ter potem, ko je pregledal poslopje zasedeno po Jednoti, **NE** bo naš oddelek dopustil trošiti skladov Jednote za popravila, čuteč, da poslopje in kraj ne jamčita izdatkov denarja v ta namen.

Začasno dovoljenje tega oddelka je bilo izdano Jednoti za novo poslopje, in končno dovoljenje bo izdano za načrte potem ko bo splošno glasovanje članstva potrdilo projekt novega poslopja.

Upajoč, da ste s tem dobili informacijo, katero zahtevate, ostajamo Vam udani . . .

* * *

Član je vprašal, če ima prav ali ne, ko trdi, da mora splošno glasovanje najprej ovreči sklep zadnje konvencije, potem šele sme gl. odbor razpisovati druga spl. glasovanja.

Tega odgovora ni dobil, pač pa da je dal zavarovalni oddelek dovoljenje za novo poslopje, za kar ga ni nihče vprašal.

Kdor čita odgovor, mora nehote misliti, da ima gl. tajnik Zalar privezanega na špagci zavarovalnega nadzornika.

Od kdaj si je zavarovalni oddelek vzel nalogo, da bo

komandiral članstvo, kje ne sme stati poslopje? Od kdaj je njegova naloga zavzemati mesto zdravstvenega urada? Zakaj je rabil za odgovor 15 dni? Kje je bil zavarovalni oddelek tedaj, ko se je poslopje zidalo?

Vse tako izgleda, kakor da bi bil prej vprašal gl. tajnika Zalarja, kaj naj odgovori in da je to začasno dovoljenje izdal še le sedaj, ko je bilo treba odgovoriti na gornje pismo, ker še tega nismo čitali nikjer v Glasilu.

Na tem mestu vprašamo javno, naj br. gl. tajnik pove, kateri dan je bilo to dovoljenje izdano; ako ne, bomo to izvedeli drugje!

Značilno je tudi to, da je izdal zavarovalni oddelek dovoljenje za NOVO poslopje, sedaj pa se hoče kupiti STARO!

Ali igra mogoče kakšno vlogo komišen pri starem poslopju za Jednotin dom, kateri se po izjavah Jolietčanov tako imenitno obrestuje, da ga sedanji lastnik noče imeti. temveč ga prodaje pod ceno!

“GLASILU” IN GLAVNEMU PREDSEDNIKU V ODGOVOR.

Trum, trum, trum! On se še vedno počuti v armadi diktatorja kot bobnar. Članstvo od njega že dolgo časa pričakuje, da bi pričel z bum, bum, bum v glavnem uradu. Priporoča še vedno Šternovo poslopje za Jednotino hišo. Le pazite se, ker tudi v tem grmu najbrže tiči zajec — komišen. Dosedaj ste imeli pri Jednotinem poslu neomadeževane roke in članstvo splošno Vas ima za poštenjaka. Kakor hitro se vjamete v zanjke diktatorja, boste pod njegovo absolutno kontrolo in boste vjeti, kakor se je vjelo več drugih, dobrih možakov. Zagovarjati boste morali slabo gospodarstvo in umazano polit. v škodo Jednote in to proti Vašemu prepričanju. Povejte članstvu javno, kaj je pravi vzrok, da niste izpeljali načrta za boljše gospodarstvo. Brat Anton Nemanič iz Jolietu, Ill. še danes išče z detektivi tistega A. Grdina, ki je na januarski seji grozil, da bo vse “graftarje” izročil porotnemu odboru K. S. K. J. Povejte, ali nimate večine v glavnem uradu, kateri bi šli z Vami v boj za resnico in pravico boljšega gospodarstva. Ali je morda tudi porotni odbor proti temu? Ako je stvar taka, povejte članstvu in pričeli bomo pometati na celi črti.

MOJ ODGOVOR.

Prejel sem pismo od gl. predsednika K. S. K. J., br. A. Grdina, da bom postavljen pred “krvavo rihto” (gl. porotni odbor), ker me je neka oseba (vem kdo!) obtožila, da sem kršil pravila, ker je Slov. Gladiator, katerega upravnik sem jaz, pisal v prvi številki mnogo stvari, ki so po pravilih K. S. K. J. kaznjive po zatrdilu tožitelja.

Moj odgovor in zagovor je: Upravnik časopisa še ni bil nikoli odgovoren za uredništvo. — Pa postavah države Wisconsin mi ne more Jednota zavarovalne police za posmrtnino razveljaviti (me izključiti), dokler plačujem asesment.

Fr. X. Veranich, upravnik.

Prej in kasneje.

“Moja žena je rabila dva meseca valec, da bi shujšala!”

“Ali ste opazili kakšen rezultat?”

“Da — valec je postal tanjši!”

KUPOVANJE OBVEZNIC

Slovenske jednote večinoma nimajo do sedaj še nobene pravega sistema pri kupovanju obveznic in med temi je tudi K. S. K. J. Do sedaj še ni noben glavnih uradnikov spisal enega članka, da bi se to vprašanje rešilo v korist jednote. V Amerikanskem Slovencu sem pisal lansko leto o tem več člankov, ki pa niso bili po volji glavnim uradnikom. Zadnja januarska seja je prav žalostna slika glavnih uradnikov v tem vprašanju. Sebičnost in umazana politika je zmagala nad pravico. Te se je se je udeležil izvedenec bondne kompanije Mr. Riecker, iz Milwaukee in je glavnim uradnikom jasno razložil, da so kupovali do sedaj veliko slabih obveznic. V istem času so bili povabljeni ali najeti trije insurance komišeneri iz Springfield, Ill. Ti trije so čakali v jednotinem uradu celo dopoldne, ker so dobro vedeli, da je izvedenec obveznic iz Milwaukee kos svoji nalogi in da se je nevarno z njim podati v kako debato. Popoldan, ko je Mr. Riecker odšel, so pa vsi trije mogočno nastopili in povedali glav. odbornikom, "that you boys, have the best bonds for your organization." To je bil navaden bluff, katerega so Vam preskrbeli glavni uradniki: Zalar, Grahek in Opeka, da so s tem lažje preslepili druge uradnike.

Pozneje je prišel Mr. Zulich na dan z zadevo Daniel Boon Corporation za \$20.000. Ti bondi so bili kupljeni po posredovanju Zalarja, Opeke in morda Graheka, brez vednosti drugih nadzornikov. Pri bondih te vrste se prav lahko dobi dobička ali komišna 15%, to znaša od \$20.000 od \$3.000 do \$5.000. Takih bondov je v Ameriki na razpolago, kolikor jih hočete. Na polletni seji naj vam ti glavni uradniki razložijo, koliko znaša vrednost teh obveznic sedaj. Ali so vredne polovično ceno t. j. \$10.000? Ali plačujejo redno obresti, ali da morda kdo drugi plačuje jednoti obresti za te obveznice. Razprava o teh obveznicah bi spadala v delokrog starih glavnih uradnikov, žalostno je bilo videti, da se niso pritožili vsi nadzorniki, kateri niso bili vprašani pri nakupu teh obveznic. Še bolj žalostno pa je, da sta 2 od teh nadzornikov br. Grm in br. Shukle stala na strani tistih, ki so te obveznice nepravilno kupili. Še najbolj žalostno pa je, ker se ne ve ali bo sploh jednota kedaj dobila ta denar izplačan. Ko se je to vprašanje razpravljalo, so skušali vse svoje moči, da bi s svojo politiko uničili br. Grdina in br. Zulicha. Posrečilo se jim je, da je politika zmagala nad pravico in Grdina in Zulich sta ostala v manjšini. Prizadeti so se sklicevali na svoje poštenje in večletno poslovanje pri jednoti, kar se lepo sliši. Na drugi strani ima pa tudi članstvo pravico zahtevati, da se z jednotinim denarjem posluje pravilno in varno. Vkljub temu, da se je ta denar nesrečno investiral, ni hotela večina glavnih odbornikov, da bi se sistem kupovanja obveznic izboljšal po Book of rating, kjer je označena cena obveznic takrat, ko so kupljene in sedanja cena. O takih obveznicah vam da pojasnilo vsaka banka, tako da članstvo ve, ako so te obveznice dobre, medtem, ko se pri drugih obveznicah nikoli ne more zvedeti cene, za katero so bile kupljene. Agenti ali prodajalci slabih obveznic ne bodo nikdar izdali uradnikov, ki so te obveznice kupili. Ti gledajo samo za bodoči business. Pri naši jednoti je več takih dvomljivih obveznic in pri kupovanju takih obveznic je morda glavnim uradnikom komišen večjega pomena, kakor glavna jednotinega denarja. Glavni tajnik se je izrazil na januarski seji, "da so take obveznice kupovali radi tega, ker prinašajo večje obresti in

da je asesment članstva manjši."

Tajnik finančnega odbora je priznal, da se komišen lahko dobi, ali da so raje kupovali boljše obveznice.

Te obveznice niso priobčene v book of rating, zato niso po mojem mnenju boljše in so vsled tega nezanesljive.

Članstvo naj se prav nič ne čudi, ako bodo glavni uradniki na polletni seji poročali, da so zopet kake druge obveznice propadle od \$15.000 do \$25.000. In tako bo šlo dalje morda vsako leto. **Vse te propadle obveznice so bile kupljene po sistemu, katerega je Mr. Zalar zagovarjal na zadnji januarski seji.** Čuje se, da je nemogoče misliti za nakup kakega drugega posloja, ali za zidavo novega jednotinega doma, ker so večletni jednotini uradniki denar slabo investirali. Do sedaj so poslovali večinoma samo z eno firmo v Chicagi. Skušnja preteklosti bi morala že davno izučiti naše uradnike, da bi enkrat za vselej prenehali s poslovanjem s firmo, katera je prodajala več dvomljivih in malovrednih obveznic. Glavni uradniki kot taki pri tem še niso storili niti enega koraka, ali da bi vsaj pokazali dobro voljo, da se finančno vprašanje uredi in reši. Nekaterim glavnim uradnikom je njih osebna sebičnost večjega pomena kakor dobrobit članstva K. S. K. J. Častiti gospod John Plevnik se je izrazil napram meni na Pitsburški konvenciji, predno smo glasovali za novi finančni odbor K. S. K. J., da on drage volje prevzame ta urad za stonj in da je pripravljen plačati letno \$5.000 K. S. K. Jednoti za njemu izkazano čast. Ne vem, ako je on še tega mnjenja, vem pa, da jaz drage volje prevzamem isto službo pod pogojem, da bom smel barantati z jednotinim denarjem in kupovati nezanesljive obveznice po starem sistemu. Naša jednota krvavo potrebuje vsaj tri zanesljive bondne kompanije in te iz raznih držav, katere bi oskrbovale kupovanje zanesljivih obveznic za našo bratsko organizacijo. To je edina pot in rešitev zavoženega finančnega problema K. S. K. J. Ako se glavni uradniki temu protivijo, naj se zahvalijo na svoji službi in članstvo bo na njih mesto postavilo bolj zmožne in bolj požrtvovalne uradnike v korist K. S. K. Jednote.

S p o z n a t i g a h o č e.

Časniški poročevalec (obogatelemu glavnemu uradniku neke jednote): "Rad bi, da bi mi izdali tajnost vašega napredka, ki mu ni para!"

Glavni uradnik: "Samo en trenutek prosim. Ali ste poročevalec Slovenskega Gladiatorja, ali iz urada distriktnega pravdnika?"

* * *

S i t n i p r e o s t a n e k.

Mož: "Ali imava za plačati kakšne obroke danes?" — Žena: "Mislim, da nobenih, moj dragi!" — Mož: "Ali imava kaj za plačati na hišo, radio, pohišstvo, preproge ali na knjige?" — Žena: "Ne." — Mož: "Potem nama preostaja deset dolarjev, ki jih ne potrebujemo. Kaj praviš k temu, če bi kupila nov avtomobil?"

* * *

Š p o r t n i k.

Jeznogledajoč gost sedi v restavraciji ter čaka na naročeno kosilo že dolgo časa. Končno se mu približa strežnik rekoč:

"Vaša riba bo prišla vsako minuto sedaj, gospod!" — "O, da," reče gost ter pogleda strežnika zainteresiran. "In kakšno vado pa imate nastavljeno?"

BRENCELJ

Slovenski Salamon — Anton Grdina.

1. Zalar je bil baje tožen pri njem radi zakonske zvestobe. Černe je bil tožen radi nepoštenosti pri komišnu.

Da ne bo škandala za glavne uradnike, je izročil Zalarja "poroDnemu odboru" pod pogojem, da se vsi stroški plačajo, ali ne iz Jednotine blagajne.

Černeta je izročil porotnemu odboru, ker je v teku šestih mesecev dobil \$3,500 komišna za Jednoto. In ta denar se mora zafučkati pri porotni obravnavi, ker komišen ne spada v Jednotino blagajno.

2. Nekateri se zelo zanimajo, katera je bila tista kunštna in brihtna ženska, ki je pisala zadnji dopis iz Chicage. Dolže jo, da je v zvezi z S. Žensko Zvezo. Bodite potroštani, da dotična oseba nosi — črne hlače.

3. V Chicagi so imeli srebrni jubilej domačega župnika. Društvo sv. Štefana štev. 1. K. S. K. J. se je opravičilo in se te slavnosti ni udeležilo. Vzrok je bil ta, ker so isti dan korporativno marširali z zastavami in znaki na piknik, kjer so kuhali kisle kumare.

4. Na januarski seji sta se Zalar in Opeka pogovorila za svoje poštenje. Grahek je rekel, ko so komišenerji dovršili svoj "bluff." Ali ste slišali, kaj so ti gospodje povedali? Dobro! Vam drage volje pustimo Vaše poštenje, Jednoti pa denar nazaj.

5. Kdo bo novi tajnik in blagajnik pri K. S. K. J.? Mr. Vranič in Šega iz Joliet, ker sta na Clevelandski konvenciji razkrinkala afero glede Štukeljnovega posestva. Brat Sitar se je nepravilnim potom polastil tega posestva za \$9,000. To posestvo je danes vredno do \$75.000. Glavni uradniki na Clevelandski konvenciji so enoglasno podpirali br. Sitarja. Imamo pa 2 priči, da je Zalar priznal (in vino veritas), da je bilo to posestvo nepravilno kupljeno. Vprašajte Dr. James Seliškarja iz Clevelanda.

6. Mr. Mimogrede v Amerik. Slovincu očita "Gladiatorju" srboritost. On sploh ne razume tega izraza. Srborit je čmrlj, osa, sršen, brencelj samo ubada; ako s tem povzroči srboritost pri drugih, se on ne meni dosti. Omenja, da s fračami muhe streljamo. On se laže. Tu streljamo s kanoni le ta veliko zverino. Toneta s Hriba smo samo dejali na tehtnico in ker ga na Willardu še obračajo, naj le še šušmari.

7. Telegram—Carigrad, Turčija. Mr. Joliet se je zaročil z Mrs. So. Chicago. V avgustu je koruza že dovolj velika in dovoljenje dano.

Pečat — Kemal paša.

Živijo, fantje! Ohcet! Harmonika: en valcer ku—re—tna, ku—re—tna, juhuhuhu.

Častitka.

Spomini preteklosti.

Po kanalu so ti splavali

Pohotnost to je konjska muka

Kadar pod oknom sova uka.

Lizika, le pazi se,

Kadar tvoj fant kratkočasi se.

To bo tvoja muka,

Čeprav tvoj fant korajžno uka.

Za—Li— —Brrrrr —

Zdravnik: "Žal mi je, gospa, jaz ne morem ozdraviti vašega moža, da bi ne govoril v spanju."

Žena: "Ali mu ne morete dati nekaj, da bi govoril vsaj bolj razločno?"

ODGOVOR GLAVNEMU TAJNIKU K. S. K. J.

Brat Anton Grdina me ni povabil na januarsko sejo radi tega, da bi jim ne bilo treba odgovarjati na moje članke, priobčene v A. Slovincu, temveč z namenom, da bi se finančno vprašanje bondov izboljšalo. Razporenje glavnih uradnikov pod vodstvom diktatorja je bilo v večini proti. Zatorej ni bilo pričakovati nobenega uspeha. Brat A. Grdina in Zulieh, ki sta pošteno mislila, sta ostala v manjšini in zato vprašanje ni bilo rešeno. On zahteva, da naj imenoma imenujem glavne uradnike, kateri so vlekli komišen. Krivda pade na vse, dokler se ne izrazijo sami kot poštenjake. Finančno poročilo je dovolj jasno, katero je na podlagi mojih člankov v šestih mesecih dobilo \$3,500. Kje je ostal komišen poprej, naj vam dokaže Zalar. Zakaj ni on poročal v svojem članku, da je propadlo \$15,000 in da so nepravilno in slabo investirali \$20,000 in to so obveznice, katere je on priporočal in obenem dobil komišenerje iz Springfield, Ill. Boys you are buying the best bonds. Bluff, bluff!

Članstvo se s tem nikakor ne bo zadovoljilo. Zakaj ne poveste v "Glasilu" jasno, zakaj ste te obveznice priporočali. Pripravljen sem z vsemi uradniki slovenskih jednot debatirati potom časopisja, that I am hundred % right and you all are hundred percent wrong as far as investing money is concerned.

Opravičujete se, da se ne spuščate v debato ali polemiko z menoj, ker sem duhovnik. Z moje strani sem pripravljen javno debatirati v časopisu glede obveznic in vam hočem dokazati, da vem 95% več kakor vsi glavni uradniki vseh slovenskih Jednot.

Kupljene obveznice, "Boys, you are buying the best bonds," katere je Zalar do sedaj priporočal, vas bodo obsodile. Na vaše priporočilo sem bil izročen porotnemu odboru radi kršenja pravil. Jolietčani trdijo, da ste me izročili višji duhovski oblasti, ker bi se radi skrili v senci škofove mitre. Splošno se vidi, da ste zelo poparjeni in da bi radi celo zadevo mirnim potom poravnali. Zato ste dali zopet v odobritev glavnim uradnikom Sheboygansko resolucijo.

2. A. F. K. odgovarja glavni tajnik: "Ni tako." Konvencija je izročila glavnemu odboru popravo glavnega urada. Torej, ako se sklepa konvencij držimo, bo na mestu poprava istega po načrtih glavnega predsednika, katerega so glavni uradniki polnomočno odobrili. Nikakor pa ne načrt br. Zalarja. On se je tako daleč zmotil, da se je predrznil dati svoj neveljavni predlog in druge neveljavne resolucije na glasovanje/članstvu. Zakaj se on radi kršenja pravil, ako je mož, ne javi prostovoljno porotnemu odboru. Priporoča, da naj gre A. F. K. ob večerih k počitku. To bi veljalo tudi za njega, ker ima priče na North Chicago Street, da je po en večer zapravil \$200, \$300, medtem, ko je A. F. K. potrošil iz svojega žepa in ne od komišna \$5 ali \$10.

V Vašem odgovoru smo pričakovali odgovor z gospodarskega stališča o obveznicah in ničesar drugega.

Sladko maščevanje.

Mrs. A.: "Sosedinja si je kupila ravno tak klobuk kot je moj." — Mož: "In sedaj, jaz mislim, da ne boš hotela ž njo govoriti." — Mrs. A.: "Najbrže ona ne bo hotela govoriti z menoj, ko bo pronašla, da sem jaz moj klobuk podarila njeni kuharici!"

POLLETNA SEJA K. S. K. J. IN NJE ZAPISNIK

Kakor je izprevideti iz prvega dela zapisnika, je glavni predsednik precej korajžno nastopil. Pričakovali smo vsi, da bo nekaj zaropotalo, pred vsem to, da bosta br. Grdina in posebno še Zulich dala navodila za boljše kupovanje obveznic. Taka stvar je poučna za nas vse in bi morala priti v zapisnik. Drugi del zapisnika se je začasno izgubil in je bil priobčen tako žalostno, da nima ne glave ne repa. Morda mu je vse to odsekal "Slovenski Gladiator." Po domače povedano, da ta zapisnik ni bil priobčen, kakor je bil sprejet na seji. Vse izgleda, da je bil ponarejen in da ga je "Slovenski Gladiator" preveč osolil in popaprikal. To se pravi, s članstva se norčevati.

Na seji, kakor v zapisniku ni bilo omenjeno prav ničesar, kaj je napravil nadzorni odbor. Prav ničesar, glede preiskave korupcije, da bi se pronašlo, kdo je kriv te korupcije, ki se je vršila pri bondih. Zakaj tega ni storil kvalificiran uradnik iz Mine-sirote? To bi bila predvsem njegova dolžnost. Tudi porotni odbor se za to korupcijo še ni zmenil do sedaj.

Dobro je bilo, da so šli Grdina, Gospodarič in Opeka gledat jezero, kjer je vtonilo \$15,000. Vsi so se prijeli za glave in tudi finančni tajnik je moral priznati, da je to v resnici slaba investicija. Tudi federalna banka bo pustila vse skupaj pri miru — to se pravi, da je vse izgubljeno.

Dokler so bili nadzorniki pri seji, je brat Opeka rekel, da nima nobenega denarja za investirati. Navadni šolarček, ki zna odšteti stroške od dohodkov, ve, da so imeli vsaj \$50,000 na razpolago. To je zopet dokaz, kako so glavni nadzorniki pregledovali Jednotine račune. Ako jim finančni tajnik tega ni povedal sam, bi se morali sami zavedati svoje dolžnosti, ako so zmožni. Zakaj ni glavni predsednik poklical Zulicha, da bi jih vsaj izšolal v njih poslu.

Na poročilo izletnikov z jezera, je brat Zalar pregledal finančno knjigo in našel v nji nad 80,000 takih bondov brez Floride in brez Daniel Boon Corporation, kateri nas bodo presenetili v kratkem času. Isti Zalar je toraj lagal, ko je rekel, da so bondi te vrste najboljši. Celo Insurance komišenerje je najel, kateri so v njegov rog trobili in poštene uradnike blufali. On zahteva, da naj se me pokliče radi kršenja pravil pred porotni odbor, ker pišem resnico in pravico.

Ja, Mr. Grdina, Vaš trum, trum, trum ni imel veliko vspeha. Trum, trum, trum Gladiatorja je pa cel glavni urad na glavo postavil. To je šele začetek in pričenjamo danes z **bum, bum, bam**. Trdnjave največjih slovenskih trustov se že tresejo in par kanonskih strelov Gladiatorja bo razdejalo njih skrivališče na žalost koritarjev.

Glavni uradniki so dovolili glavnemu tajniku šestmesečni dopust in ker so dobri gospodarji Jednote, ga bodo redno plačevali. "Gladiator" ga bo poslal v penzijo brezplačno, ker v teku 18 let ne zna pravil in jih krši desno in levo.

Ako bi bil porotni odbor zmožen in kvalificiran pod vodstvom J. Dečmana, ga bi že stokrat obtožil. — Sama metla!

Ne le samo v Rusiji, marveč v Chicagi na Lawndale imajo tudi zloglasno "Črezvičajko." Te dni je pred njenim tribunalom bil izobčen Dr. Grahek, ker je nekim gospodom preveč vest spraševal. Kako se bo Dr. Grahek z obsodbo zadovoljil, je za enkrat še tajnost. Lahko je, da se bo palica kaj kmalu obrnila.

M U H E

Tudi muhe smo se osvobodile in hočemo imeti ravnopravnost in svobodo na svetu.

Zahtevamo, da se smemo od sedaj svobodno vsakemu vsesti na nos!

Za danes se naj vsedemo na nos gl. odbora, ki je na svoji polletni seji tako peglal in šturmal g. urednika I. Zupana. Grozne ultimatumne so skovali in iste v vednost dali. Ali vruga, strokovnjaki taki so ga peglali, ki se na uredniška dela toliko razumejo, kakor kure na citre . . .

G. urednik naj bi le brenkal in citral slavo, hvalil kar graje vredno je. Potem bi tud ta velk mož djaj, zdaj dajmo mu, mož dobro brenka, dobro citra . . .

Urednik "Prosvete" se pridruša, da Črneta sfiksaj bo. Nikar Jože tako ne razkoračuj se! Sapca bo zapihala in pesem druga se bo čula. Vedi, da me Muhe, smo vidle marsikaj, kar Jože in drugi vidli niso. Me na nosu smo sedele in opazovale, vidle marsikaj, kar drugi niste . . .

Bojeviti Jaka se je, odkar je prebral prvo številko S. Gladiatorja, najmanj milijonkrat že priveril. Muhe na nosu sedele smo in to točno v zapisnik dale . . .

Da, Muhe imamo svoj zapisnik. Kar vidimo po svetu, to svečano zapišemo v zapisnik. Me muhe imamo svoj pregovor, da čez sedem let vse prav pride, tako tud naš zapisnik. Za zdaj še prva stran končana ni. Urednik je z roko zamahnil in me odleteti moramo . . .

DROBTINICE.

V številki 33 Glasila K. S. K. J. je na prvi strani priobčena slika bivšega Sternovega poslopja v Jolietu. Slika je krasna, da bi se človek kar zaljubil v njo. Da bo bolj vlekle, so postavili pred njo vse polno avtomobilov, da zgleda kot zelo prometni kraj. Kdor zna pa zna!

* * *

Nekateri glavni uradniki to poslopje tako hvalijo, da še žid ne zna tako. Povedali so, koliko bo nosilo najemnine, kadar bo poslopje oddano v najem. Niso pa povedali, kdo bo plačeval obresti, kadar bo poslopje prazno. Tudi niso povedali, koliko bo stal Janitor, koliko Elevator man, koliko kurjava za tako veliko poslopje, i. t. d.

* * *

Ako bi dotično poslopje bilo res toliko vredno, kot pravijo in ako bi bilo upanje, da se bo dotični okraj zboljšal, to je, da bi poslopje pozneje pridobilo na veljavi, ali mislite, da bi dobili Slovenci priložnost za kupiti? Ne! Kupil bi ga žid. Sicer pa bi se tudi med Slovenci v Jolietu dobil kateri, ki bi kupil. Toda ker vedo, da dotično poslopje ne bo nikdar pridobilo na vrednosti, ga hočejo Jednoti na hrbet naložiti.

* * *

Dotična društva in posamezniki, najsibodo v Jolietu ali drugje, ki so za nakup tega poslopja, pa ga naj sami kupijo, ter dajo Jednoti v najem. Na ta način bodo pokazali, da so res za blagor Jednote, Jednota pa bo na varnem radi zgube pri posloju. Izostala bodo tudi vsa debetiranja radi poslopja, tako na konvencijah, tako pri polletnih zborovanjih, kar stane tudi lepo svoto denarja. Sedaj je čas da pokažete svojo lojalnost.

ROŽMARIN

Dogodbica na vlaku.

Poleg nagelčka se veseli med slovenskim narodom ražmarin največje priljubljenosti. Narodna pesem širi privlačnost rožmarinovega vršička, fant se okiti z njim, ko uka na nabor in pri podaji roke izvoljenki pred oltarjem, slovenske pobožne romarice vežejo šopke iz duhtečega rožmarina, katere poklanjajo Kraljici nebes. Simbol fantovske korajže, obljube zakonske zvestobe in prisrčne pobožnosti je — rožmarin. Ne najdeš zlahka urejenega kmetškega vrta, na katerem ne bi zelenel rožmarinov grmiček, katerega skrbno neguje nežna dekliška roka. Da, rožmarin je slovensko zelenje.

—o—

Z blakopokojnim g. župnikom Volčičem, ki je ponesrečil smrtno pred leti na Dravi pri Breznu, sva se vozila še pred vojno po Koroškem. Iz Beljaka sva se peljala po tedaj novi železniški progi mimo Bleda v Gorico. V skupnem vozu smo sedele štiri osebe. Nama nasproti se je naslanjala na romarsko korbico že postarana ženica. Iz belo pokritega jerbasa je dehtel košat šopek iz rožmarinovih vršičkov. Mamca je nama zaupala, da je Korošica, ki se pelje do Bleda in od tamkaj bo romala peš k Materi božji na Brezje. V mlajših letih je bila vsako leto na Višarjih, v visoki materinski dobi ne zmaga več višarskega hriba in je preselila božjepotno dolžnost na bolj zložno Brezje.

Na drugi klopi v istem vozu sta sedela eden drugemu nasproti gospodična in gospod, ki sta se pomenkovala slovenski. Njuni pogovori niso potekali preveč ljubeznivo, ker je vzbudil parkrat našo pozornost rezki:

“Ti si kriv, Ti si me varal in jaz danes ne morem več drugače!”

Sopotnika sta morala biti dolga znanca, ki sta se sešla slučajno med vožnjo in sta obujala spomine, ki so plesali krog prevare v ljubezni. Romarica je natezala v ženski radovednosti ušesa proti sosedoma in nama šepnila:

“Ta je ne bo preprosil, prehudo jo je ogoljufal.”

Midva s tovarišem se nisva zmenila za usodo nekdanjih zaljubljenecv in tudi mamca so krenili v besedi na vsakdanji kolovoz presoje vremena ter letine.

Pred postajo Podrožica je vstopil sprevodnik, zaprl skrbno okna, začel se je oni dolgi predor. Lokomotiva je brlizgnila na rezko, potegnili smo se pod prevrtano skalovje, objela nas je tema in vsi smo obmolknili . . . Prav v tišini je drvel vlak po predoru in šele čez nekaj časa se je razlezlo od strani naših sosedov pritajeno šuštanje. Kar naenkrat nas je vzdramil odmev poljuba — še bolj glasne zaušnice in nato zopet vse mirno . . . Romarica si je izbuljala oči proti sopotnikoma, ki se nista več ganila . . . Gospod je naslonil glavo v kot pri oknu in čez par minut nas je zmotilo iz tišine glasno smrčanje človeka, ki je pravkar zadretal trdno od utrujenosti.

Molčali smo vsi, sopotnik je smrčal, mamca so nekaj brskali po košarici, a niti šepnili niso kake opazke o klofuti in navideznom trobentajočem spanju.

Pod utisom resnosti udarca ter moške užaljenosti smo čakali vsi v tihi svečanosti na konec predora. Komaj so posinili prvi žarki dnevne svetlobe skozi okno našega voza, je hušnilo bable po koncu, potegnili iz košarice rožmarinov šopek, se približalo dreterju in mu začelo vleči duhteči šopek pod nosom semtertje s krohotajočo opazko:

“Kaj spite? Ali res spite? Vam nič ne diši rožmarin,”

Razljuteni gospod je planil po koncu, si uravnal kolena, pograbil klobuk in siknil proti romarici:

“Prokleta baba, še v spanju ne do človeku miru!”

O ti križ božji, ženšče je zacepetalo z obema petama, dvignilo šopek potniku še enkrat pod nos z jeznim svarilom:

“Misliš, da sta tvoj nos ter obraz res za rožmarin duhteči, ne, za klofuto — goljuf!”

Sopotnik je ostavil z zaloputom vrat naš vagon, romarica je sedla nazaj h košarici, gospodično in naju je osupnilo prehitro menjevanje nelepkih prizorov in dejanj.

Neustrašeno bable si je opomoglo koj iz žaloigre in razkladalo:

“Prav ste imeli, gospodična, da ste potegnili tega lizuna po licu. Ga sicer ne poznam, pa čitati mu je z obraza, da je goljufivi barantač z ženskim sreem. Pri odmevu zaušnice z lizunskega moškega obraza se mi vedno vzbudi tudi sedaj na starost ta-le spomin: V spremstvu matere sem romala kot dekle na Sv. Višarje. V romarski košarici sem nesla seboj za Marijin oltar rožmarinov šopek kakor danes. Pridružil se nama je med potom sosedov Bošt, ki me je prosil tako dolgo, dokler mu nisem podarila rožmarina. Mati seve niso videli, da je sedel šopek na nepravo mesto. Na povratku z božje poti je stopila k meni ona krmižljava Holcova Zala, mi potegnila z rožmarinom pod nosom, me pljusnila z roko po licu ter se obregnila:

“Tako-le diši rožmarin, s katerim si hotela na božji poti omamiti mojega Bošta!”

Pognala je pušljce materi pod noge, se zavrtela na peti in se obesila na Božta, ki se je robato zakrohotal za menoj.

Moja mati, ki so bili priča vsemu, marelo po koncu in po meni nedolžni je začelo padati na posmeh vseh romarjev, dokler ni bil dežnik na kose. Mati so imeli sicer prav; kriv je bil moje dvojne sramote goljuf Bošt! Od tedaj mi zapleše po srečju, ako vidim ali slišim udarec ženske dlani po moškem obrazu.

Vlak je postal. Obe sopotnici sta se odpravili na izstop. Bable je še reklo pri odhodu:

“Tako je, gospoda! Nič ne de, če znata vidva, kak duh razširja rožmarin, ako ga drži v rokah v življenju od moškega varana ženska roka.”

Ko sta bili obe že iz vlaka, sem videl, kako je prišla mamca gospodično pod roko, jej nekaj pravila, segla v košarico po šopek in jej stisnila polovico rožmarina v znak priznanja za neustrašenost, ker je maščevala javno v železniškem vozu moško prevaro ter drznost.

Rajni g. Volčič je bil čudno resno zamišljen po tem doživljanju. Šele enkrat proti Gorici se je vzbudil iz molka in mi rekel:

“Dobro si zapomni, kar si videl ter slišal danes. Res je, kakor poje narodna:

Rožmarin ima svoj duh,
naj bo zelen, al' pa suh!”

—o—

Prva pomoč v “suhi” vasi.

Tujec: “Ali se mora v tej vasi prej obiskati zdravnika, predno se zamore dobiti kakšno žganje?” — Domačin: “Ne, ampak potem!”

* * *

Pravijo, da kadar se v Slovenskem Rimu potiplje tamkajšnje politikarje za pravo žilo, da se napada naselbino sv. Jožefa. Dober tek vsakemu, ki to verjame. Resnica je vsa na drugem koncu . . .